

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

ЦЕНТАР ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД

СТРАТЕШКИ ПЛАН за период

ФЕБРУАР, 2023 – ДЕЦЕМБАР, 2025. године

Нови Сад, јануар 2023. године

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ЦПСУ НС	Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад
ЦПСУ	Центар за породични смештај и усвојење
АПВ	Аутономна покрајина Војводина
ЦСР	Центар за социјални рад
ПЗСЗ	Покрајински завод за социјалну заштиту
РЗСЗ	Републички завод за социјалну заштиту
ЗСЗ	Закон о социјалној заштити
МРЗБСП	Министарство рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања
МБПД	Министарство за бригу о породици и демографију
ПССПИД	Покрајински секретаријат за социјалну политику и демографију
УНИЦЕФ	Дечији фонд Уједињених нација
ЕУ	Европска унија
ИПА	Инструмент за предприступну помоћ
ХП	Хранитељске породице

САДРЖАЈ

УВОД И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ДОКУМЕНТА	4
ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ	6
О ЦЕНТРУ ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД	8
Основне информације о ЦПСУ НС	8
Делатност ЦПСУ НС	11
Организација рада ЦПСУ НС	17
Активности ЦПСУ НС	20
ВИЗИЈА ЦПСУ НС	23
МИСИЈА ЦПСУ НС	23
НАЧЕЛА И ВРЕДНОСТИ ЦПСУ НС	24
ОПИС КОНТЕКСТА	25
Политички и законски контекст	25
Социјално-економски контекст	26
ЦПСУ НС у окружењу	28
СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦПСУ НС	34
СТРАТЕШКЕ МЕРЕ ЦПСУ НС ЗА ПЕРИОД 2023—2025.	35
АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС	38
ПЛАН ПРАЋЕЊА И ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС	38
ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ ОДНОСНО ПРЕДСТАВЉАЊА У ЈАВНОСТИ	38

УВОД И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ДОКУМЕНТА

Стратешки план Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад (у даљем тексту: ЦПСУ НС) за период 1. фебруар 2023. – 31. децембар 2025. године настао је у другој половини 2022. године, уз активно учешће свих релеватних заинтересованих страна. Базиран је на претходним искуствима у раду као и актуелним променама у окружењу које ЦПСУ НС прати и којима се прилагођава у свом раду.

Претходни Стратешки план, за период 2019–2022. године и први Стратешки план који је обухватао период одмах након оснивања, од 2015—2018. године послужили су као одлична полазна основа, а многи елементи претходних планова су остали и данас релевантни те нису промењени (на пример визија, мисија и стратешки циљеви).

Тим ЦПСУ НС сматра да су се у претходном периоду кроз имплементацију стратешких планова заиста остварили добри резултати. Стратешки план као документ је добар инструмент за дугорочно и краткорочно планирање активности, као и за праћење ефеката рада.

Стратешки план Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад за период 1. фебруар 2023. – 31. децембар 2025. године представља надоградњу и унапређење смерница за рад које обезбеђују испуњавање мандата ЦПСУ НС, бољу комуникацију са партнерима и заинтересованим групама, као и одрживост активности. Акценат у новом Стратешком плану стављен је на развој хранитељства и промотивне активности установе. Поред тога, Стратешки план треба да обезбеди основу за даље унапређење квалитета извештавања на свим нивоима.

Процес планирања био је отворен, ефикасан, партиципативан и продуктиван. Примењена је, као и у претходним стратегијама, методологија планирања Џона Брајсона¹, прилагођена потребама планирања у јавним установама, локалним заједницама и организацијама цивилног друштва. Овај модел планирања базира се на дефинисању очекиваних резултата, заснованих на анализи контекста и потреба, а потребно је истаћи и да је прилагођен условима изразито променљивог окружења, неочекиваним догађајима и контрадикторностима какве се данас срећу у Србији у транзицији.

¹ Методологија је описана у књизи: John M. Bryson, *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*, Jossey Bass Public Administration Series, 2011.

Током процеса израде стратешког плана, у првој фази анализирани су интерни документи како би се стекао увид у хронологију активности у претходном трогодишњем периоду, постигнуте успехе, као и изазове са којима се ЦПСУ НС суочавао.

Потом је реализовано онлајн истраживање применом Гугл упитника, и одржано је неколико консултативних састанака са директорком, запосленима, као и са заинтересованим групама. Директорка и запослени обезбедили су све неопходне ресурсе како би се процес успешно одвијао.

ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ

Стратешки план Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад за период 1. фебруар 2023. – 31. децембар 2025. године је настао у амбијенту након пандемије изазване Ковид-19 вирусом која је довела до значајних промена у свакодневном раду свих установа у систему социјалне заштите, па и ЦПСУ НС. Као и претходне стратегије, очекујемо да ће и овај документ допринети даљем унапређењу рада и напорима да се у актуелном контексту максимално мобилишу постојећи ресурси и унутрашње снаге, како би се искористиле прилике у окружењу и унапредио породични смештај у региону у којем ЦПСУ НС има мандат.

Околности у којима ЦПСУ НС сада ради се мењају; у претходном периоду отпочео је са радом и ЦПСУ Суботица, а у 2021. години је основан и ЦПСУ Бела Црква чији почетак рада се очекује у скорије време. Овим Стратешким планом, визија, мисија и стратешки циљеви задржани су у истом облику јер је констатовано да су и даље актуелни и релевантни. Стратешке мере су редефинисане и биће, уз стратешке циљеве, и даље основа за сачињавање годишњих програма рада ове установе.

Такође, у претходном периоду је основана и Асоцијација центара за породични смештај и усвојење (2019. године) као невладино и непрофитно удружење, а чини је седам центара за породични смештај и то: Центар за породични смештај и усвојење Београд, Центар за породични смештај и усвојење Ниш, Центар за породични смештај и усвојење Крагујевац, Центар за породични смештај и усвојење Ћуприја, Центар за породични смештај и усвојење Милошевац, Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад и Центар за породични смештај и усвојење Суботица.

Асоцијација је успоставила контакте са заинтересованим странама како би представила своје деловање и укључила се у процесе релевантне за систем социјалне заштите и развој породичног смештаја односно хранитељства у Републици Србији. Успостављена је сарадња Асоцијације са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као и са Министарством за бригу о породици и демографију, те је и ЦПСУ НС препознат кроз Асоцијацију, као релевантна институција.

Захвалност за израду овог документа дугујемо најпре запосленима и сарадницима ЦПСУ НС, који су врло озбиљно приступили овом процесу и својим промишљањем и идејама обогатили садржај документа. С обзиром на чињеницу да је процес стратешког планирања организован на партиципативан, инклузиван и транспарентан начин, захваљујемо се учесницима свих релевантних заинтересованих страна који су подржали креирање и осмишљавање овог документа, представницима републичких, покрајинских и локалних власти, установама из

система социјалне заштите и других система, као и организацијама цивилног друштва и представницима профитног сектора.

Посебно се захваљујемо хранитељима, деци и младима на породичном смештају, који су својим искуством помогли да се препознају активности значајне за унапређење квалитета услуга које Центар пружа. Захваљујемо се Татјани Лазор Обрадовић, која је професионално водила процес стратешког планирања и све учеснике у том процесу подстакла да активно допринесу креирању овог документа.

О ЦЕНТРУ ЗА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ И УСВОЈЕЊЕ НОВИ САД

Основне информације о ЦПСУ НС

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад основан је Одлуком о оснивању Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад („Службени лист АПВ“, бр. 6/2014) од 19. фебруара 2014. године, за територију Јужнобачког, Сремског и Средњобанатског управног округа. Како је Одлуком о мрежи установа планирано да се за територију АП Војводине оснују и центри у Суботици и Белој Цркви, крајем 2018. године основан је ЦПСУ Суботица а 2021. године и ЦПСУ Бела Црква.

ЦПСУ НС основан је ради пружања услуга процене и саветовања будућих хранитеља и усвојитеља, пружања подршке хранитељима, односно породицама које пружају услугу породичног смештаја, и усвојитељима, као и ради обављања других послова. Оснивач је Покрајинска влада. Оснивањем и радом Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад, као прве установе овог типа у АП Војводини, непосредно се доприноси остваривању најважнијих реформских циљева, зацртаних стратешким документима Републике Србије, којима се трасира развој услуга, мера и облика заштите деце и старијих, а где се приоритет даје развоју алтернативних облика у односу на институционалну заштиту, као и обезбеђивању једнаких шанси за све.

У 2023. годину Центар улази са 20 запослених (19 + директор), од чега је 14 стручних радника. Сви стручни радници имају високу стручну спрему, 13 радника су чланови Коморе социјалне заштите, сви поседују важећу лиценцу за рад. Планирано је да сви стручни радници и у наредном стратешком периоду 2023–2025. године, наставе са континуираним професионалним усавршавањем у циљу подизања стручних компетенција.

Акценат ће бити стављен на едукације које су признате у систему социјалне заштите и подлежу процесу акредитације и прикупљању бодова за обнову лиценце, али су запослени отворени и за учешће у другим релевантним едукацијама.

За запослене су важни семинари у вези примене Закона у социјалној заштити, планирања јавних набавки и други стручни семинари. Посебна пажња ће бити посвећена могућностима за бесплатне едукације које систем социјалне заштите или други сродни системи нуде, како за запослене, тако и за приправнике, ангазоване сараднике и волонтере.

Средства за оснивање и даљи рад ЦПСУ НС обезбеђена су Покрајинском скупштинском одлуком о буџету Аутономне Покрајине Војводине, за сваку од година у којима ЦПСУ НС постоји/ради. ЦПСУ НС ће и у наредном стратешком периоду пословати у складу са законом, планираним и обезбеђеним средствима на основу Финансијског плана Центра, који је саставни део Финансијског плана Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, а на који сагласност даје Покрајинска влада. Центар ће реално и правовремено планирати, као и правдати утрошена средства.

Поред средстава обезбеђених из Буџета за 2023. годину, Центар планира да одређене програмске активности које се односе на унапређење пружања услуга и техничког пословања финансира из пројектних средстава.

Током 2023-2025. године ће се наставити конкурсати за средства и других донатора у складу са потребама које су препознате у досадашњем раду установе. Очекује се наставак финансијске подршке Управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, кроз Програм унапређења социјалне зештите.

Транспарентност у финансијском пословању оствариваће се кроз ажурирање докумената од значаја на Интернет сајту Центра www.cpsuns.rs, као и на Фејсбук страници која се ажурира на недељном нивоу <https://www.facebook.com/cpsuns>.

Структура буџета ЦПСУ НС приказана је у табели:

Година	Износ у РСД — буџет	Износ у РСД — донације
2022.	44.419.398,82	3.400.000,00
2021.	36.064.365,73	6.823.700,00
2020.	32.940.291,61	5.077.000,00
2019.	27.184.967,00	3.976.735,00
2018.	26.438.595,00	1.200.000,00
2017.	25.170.510,00	1.200.000,00
2016.	24.304.555,02	3.749.095,52
2015.	13.130.836,82	/
2014.	150.580,35	/

Споразумом о сарадњи са Дечјим селом „Др Милорад Павловић“, ЦПСУ НС су за потребе канцеларијског простора уступљене на коришћење Кућа 1 и Кућа 3. Обе куће су адаптиране у складу са потребама Установе и прилагођене потребама рада са хранитељским породицама и децом. У овом моменту, капацитети ових просторија задовољавају потребе установе. Недостатак и даље представља сала за едукације, те се и даље користе расположиви капацитети других установа, у зависности од потреба.

Идеја о изградњи објекта за намене Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад је и даље актуелна, те се очекује да се у току 2023. године процес убрза. Локалитет који је планиран је на Новом Насељу, између улица Бате Бркића, Сељачких буна и Браће Дроњак, где је Град Нови Сад предвидео изградњу предметног објекта, а очекује се финансијска подршка Покрајинске владе.

У Плану детаљне регулације Новог насеља у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 52/2021), на страни 2312, одељак Урбанистичка потцелина 3, наведено је да се у северном делу блока 341 планира објекат социјалне заштите – „Центар за усвојење“, а у Генералном урбанистичком плану Града Новог Сада до 2030. године („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 33/2022) на страни 91, одељак социјална заштита, наведено је да је на Новом насељу планирана изградња „Центра за усвојење“.

Такође, истичемо као врло битну чињеницу да је у катастарској евиденцији парцела предвиђена за изградњу објекта Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад евидентирана под бројем **10716/19 КО Нови Сад 1**.

ЦПСУ НС као једну од својих основних делатности има и обуку кандидата за хранитељство као и континуирану едукацију хранитеља. Како тренутно не располаже сопственим простором у ком би могле да се реализују обуке већег обима, као и услед величине територије за коју је надлежан у 2023. години ће се наставити са праксом реализовања обука у просторијама Дечијег села, као и општина и центара за социјални рад са припадајућих округа, а надамо се да ће се током реализације овог Стратешког плана обезбедити и нови простор на наведеној локацији.

Делатност ЦПСУ НС

Законом о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11), Центар за породични смештај и усвојење дефинисан је (чл. 130-133) као установа социјалне заштите и одређене су његове надлежности и функционисање.

Такође, делатност ЦПСУ дефинисана је у новом Правилнику о хранитељству („Службени гласник РС“, бр. 66/22) и у Одлуци о мрежи установа социјалне заштите за смештај корисника („Службени гласник РС“, бр. 51/2008).

Закон о социјалној заштити је у процесу измена, али тај процес није завршен. Овај закон у члану 3 дефинише циљеве социјалне заштите:

- Достићи, односно одржавати минималну материјалну сигурност и независност појединца и породице у задовољавању животних потреба;
- Обезбедити доступност услуга и остваривање права у социјалној заштити;
- Створити једнаке могућности за самостални живот и подстицати на социјалну укљученост;
- Очувати и унапредити породичне односе, као и унапредити породичну, родну и међугенерациску солидарност;
- Предупредити злостављање, занемаривање или експлоатацију, односно отклонити њихове последице.

Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединаца и породица од социјалних служби.

Усвојење још увек није пренето у надлежност ЦПСУ НС, те је ова област и овим стратешким планом, као и претходним, обухваћена у смислу почетних припремних активности, како би се у перспективи преузела и ова делатност.

ЦПСУ НС је установа социјалне заштите чија је делатност организовање, смештај корисника и пружање стручне помоћи хранитељској и усвојитељској породици којој је корисник поверен. На оснивање, организацију и рад примењују се прописи о јавним службама, прописи из области социјалне заштите и породичних односа.

ЦПСУ НС има својство правног лица, с правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом, Одлуком о оснивању и Статутом. У складу са Законом о социјалној заштити,

Породичним законом и прописима донетим за њихово спровођење, ЦПСУ НС:

1. Врши припрему, процену и обуку будућних хранитеља и усвојитеља;
2. Пружа подршку хранитељима, односно породицама које пружају услугу породичног смештаја и усвојитељима;
3. Извештава центар за социјални рад (у даљем тексту: цср) о раду хранитеља и функционисању породица које пружају услугу породичног смештаја, и предлаже мере ради отклањања евентуалних пропуста;
4. Обавља друге послове у складу са законом и другим прописима.

ЦПСУ НС обавља следеће активности:

- 1) Популарисање и развој хранитељства;
- 2) Учествовање у процени опште подобности породица за хранитељство и припрему за хранитељство;
- 3) Формирање регистра — базе података о хранитељству;
- 4) Учествовање у избору хранитељске породице;
- 5) Учествовање у планирању услуга и мера заштите на хранитељству;
- 6) Праћење и увид у остваривање сврхе хранитељства;
- 7) Пружање подршке корисницима и хранитељским породицама;
- 8) Учествовање у припреми корисника за излазак из система социјалне заштите или промену услуге;
- 9) Истраживање;
- 10) Обучавање професионалаца, хранитеља и усвојитеља;
- 11) Учествовање у пројектним активностима;
- 12) Израда и издавање стручне литературе;
- 13) Информисање, промоције и организовање конференција и семинара.

Иако услуга породичног смештаја у тексту Закона није наведена као услуга у заједници, ова услуга пре свега омогућава крајњим корисницима, односно деци/младим особама, одраслим и старим особама, да остану у заједници порекла и буду обухваћени подршком која је најсличнија породичном окружењу: „Пружањем услуга породичног смештаја, деци и младима се привремено, до завршетка редовног школовања односно до навршене 26. године живота, обезбеђују нега, заштита и услови за оптималан развој у породичном окружењу. Породични смештај за децу и младе обухвата и припрему за повратак родитељима, други стални животни аранжман и припрему за самосталан живот. Породичним смештајем одраслим и старијим особама омогућава се одржавање или побољшање квалитета живота“ (Чл. 48).

Даље се наводе врсте породичног смештаја: стандардни смештај; смештај уз интензивну или додатну подршку; ургентни смештај; повремени смештај; друга врста смештаја у другу породицу. Изузетно је важно то што Закон наглашава да услугу породичног смештаја првенствено пружају сродници, када је то у складу са најбољим интересом корисника. Са друге стране, ова врста породичног смештаја није се развила у довољној мери иако су центри за социјални рад, и пре доношења овог закона, давали и дају приоритет сродничком хранитељству. Нису усвојена одговарајућа подзаконска акта која би омогућила рад на развијању сродничког хранитељства нити ургентног смештаја и повременог смештаја. Према Закону, услугу породичног смештаја може пружати и друго лице, које је процењено као подобно, које је успешно завршило обуку и стекло лиценцу за пружање те услуге. Особе које остваре статус хранитеља добијају одговарајућу обуку, а током пружања услуге и подршку, док им Центар за породични смештај и усвојење издаје лиценцу с роком важења од две године.

У Закону се даље наводи да ближе услове за процену подобности лица за пружање услуге породичног смештаја, програм и начин спровођења обуке, стандарде за пружање подршке и садржину и изглед лиценце прописује министар надлежан за социјалну заштиту. Током 2022. године усвојен је нови Правилник о хранитељству². Новим Правилником о хранитељству, који је недавно донело Министарство за бригу о породици, јасније су дефинисане корисничке групе; дефинисано је ко је дете, а ко млада особа, јер је претходни правилник препознавао само дете као корисника хранитељства. Сада Правилник прописује да су субјекти хранитељске заштите деца и младе особе на хранитељству, што значи да се посебно дефинише заштита младих на хранитељству од 18 до 26 година, а направљена је и јасна разлика између сродничког и несродничког хранитељства, уз предност коју Правилник даје сродницима.

Поред тога, значајна је промена у формулацији (у члану 5) где је сада новим Правилником дефинисано да се уместо „специјализовано“ користи термин хранитељство уз интензивну и додатну подршку, за врсту хранитељства која се односи на бригу о деци са сметњама у развоју. Даље је у члановима 6 до 9 прецизније дата дефиниција различитих облика хранитељства (стандардног, ургентног повременог и хранитељства уз интензивну подршку). У члану 11. истиче да се најбољи интерес детета остварује кроз избор хранитељске породице првенствено из круга сродничких породица (сродничко хранитељство), које такође морају имати општу подобност да би се бавили хранитељством и које испуњавају услове у складу са новим Правилником. Такође, у складу са тенденцијама у систему социјалне заштите, уведена је обавеза електронског вођења документације.

² „Сл. Гласник РС“ бр 66/2022.

Центар за социјални рад према новом Правилнику води евиденцију и документацију о хранитељству, у електронском облику.

Центри за социјални рад и центри за породични смештај и усвојење дужни су да редовно ажурирају податке садржане у евиденцији о хранитељству. Неке од новина у Правилнику односе се и на јасније дефинисање услова за заснивање хранитељства (на пример, у претходном Правилнику није било јасно ко може да иницира ванредно преиспитивање опште подобности хранитеља, а сада је јасно у новом Правилнику речено да се ванредно преиспитивање може реализовати и на иницијативу центра за породични смештај и усвојење који прати хранитељство), бољу поделу послова између центара за социјални рад и центра за породични смештај и усвојење, као и на потребу јавног промовисања хранитељства. Уведени су и рокови трајања хранитељства, зависно да ли је реч о ургентном, повременом, или хранитељству уз интензивну подршку.

Чланом 11 новог Правилника дефинисано је и да се развој и напредовање детета и младе особе на хранитељству прати континуирано и врши се увид у остваривање сврхе хранитељства на основу кућних посета хранитељској породици, контаката са хранитељима и дететом и младом особом на другом месту, телефонских и онлајн контаката и заједничких састанака свих учесника у заштити детета и младе особе.

Рок између две кућне посете хранитељској породици не може бити дужи од 45 дана, а током процеса прилагођавања посете треба да буду чешће, у складу са планом припреме детета и младе особе и хранитељске породице за смештај и међусобног прилагођавања. Нови Правилник отвара могућност акредитације програма обуке хранитеља, да се припремом будућих хранитеља побољшава стручна процена њихове опште подобности, а биће побољшана и евиденција хранитеља и корисника.

Уредбом о мрежи установа социјалне заштите³, предвиђено је оснивање осам центара за породични смештај и усвојење који би, у виду мреже, покрили читаву територију Републике Србије.

У ужој Србији, центри за породични смештај и усвојење основани су у:

- ✓ Београду, за територију града Београда, Мачванског и Колубарског управног округа;
- ✓ Ћуприји, за територију Поморавског, Зајечарског, Борског и Браничевског управног округа;

³ "Сл. гласник РС", бр. 16/2012 и 12/2013

- ✓ Крагујевцу, за територију Шумадијског, Рашког, Моравичког, Расинског и Златиборског управног округа;
- ✓ Нишу, за територију Нишавског, Топличког, Пиротског, Јабланичког и Пчињског управног округа;
- ✓ Милошевцу за територију Подунавског управног округа као и сам Милошевац као место у којем се од 1931. године пружа ова услуга.

На територији АП Војводине, од три предвиђена центра за породични смештај и усвојење (Нови Сад, Суботица и Бела Црква), функционишу ЦПСУ у Новом Саду, који покрива три округа: Јужнобачки, Сремски и Средњобанатски, као и ЦПСУ у Суботици за територију Северно-бачког, Западно-бачког, и Северно-банатског управног округа. Новооснован је ЦПСУ Бела Црква, из 2019. године за територију Јужнобанатског управног округа и овај центар је у процесу формирања.

Потребно је напоменути да нису сви ЦПСУ преузели праћење и стручну подршку хранитељским породицама за цео регион за који су основани. Центри за социјални рад који се налазе на територији управних округа које ЦПСУ НС и СУ не покривају, и даље обављају делатност која је заправо у надлежности центара за породични смештај.

Током 2018. године израђен је Нацрт стратегије социјалне заштите у Републици Србији за период 2019-2025. године и почетком 2019. стављен на јавну расправу.

Нацрт Стратегије за стратешки циљ 2: Социјална заштита, доприноси смањивању социјалне искључености грађана/грађанки и унапређује њихово активно учешће у друштву, са акцентом на пружању подршке (природној) породици у ризику и унапређивању родне и међугенерациске солидарности, те предвиђа мере које се односе на унапређење хранитељства:

- Унапређивање квалитета хранитељске неге и малих групних домаћинстава;
- Развој сродничког смештаја, специјализованог хранитељства (сродничког хранитељства и хранитељства за децу са инвалидитетом, као и децу жртве трговине људима и других облика насиља), повремениог хранитељства;
- Развој механизма и програма за подстицање повратка особа из хранитељства у природну породицу;
- Увођење функционалног система праћења програма хранитељства;
- Ширење мреже и јачање капацитета центара за породични смештај и усвојење.

Ове мере повезане су са приоритетима Акционог плана за поглавље 23, који се односе на област људских права и то пре свега у институцијама социјалне заштите: Мера 3.6.2.5. Унапредити систем хранитељства кроз повећање доступности и квалитета услуга за децу са сметњама у развоју и њихове породице кроз: јачање капацитета регионалних центара за хранитељство (Центри за породични смештај и усвојење) и ЦСР; развој процедура и смерница за хранитељство као подељену бригу између хранитељске и биолошке породице.

Годишњим програмом рада утврђују се врсте и обим послова, са износима потребних средстава за извршавање програмских послова у текућој години. ЦПСУ НС користи различите могућности за аплицирање за пројектна средства, како код домаћих тако и код страних донатора, чиме обезбеђује додатна средства за свој рад.

Јавност рада остварује се јавношћу одлука и рада Управног одбора, подношењем извештаја о раду, општих аката, програма и одлука. Информатор о раду, друга релевантна акта значајна за јавност рада установе, као и свакодневне актуелне информације, доступни су на веб-сајту Центра⁴.

⁴ http://www.cpsuns.rs/sadrzaj.php?id_sadrzaja=142

Организација рада ЦПСУ НС

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места Центра за породични смештај и усвојење Нови Сад, број: 3447-110-2/2021 од 21.12.2021.године, утврђен је број од 20 запослених, од тога 19 запослених на неодређено време. У буџету за 2023. годину, предвиђена су средства за још 2 стручна радника, 1 супервизор и 1 реализатор едукативних програма. Ово ће значајно утицати на реорганизацију послова у наредном стратешком периоду, и надамо се на унапређење ефикасности и ефективности ЦПСУ НС.

ЦПСУ НС, по прописаним стандардима Правилника о хранитељству, **треба да има 48 запослених**, како би несметано обављао своју делатност у региону за који је основан. Међутим, тај број је тешко достижан с обзиром на околности у којима ЦПСУ НС ради.

Радно место	Број запослених
Руководећи кадар - директор	1
Секретар - правник	1
Саветник за хранитељство	11
Реализатор едукативних програма	1
Супервизор	1
Референт за правне, кадровске и административне послове	1
Руководилац финансијско-рачуноводствених послова	1
Диломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове	1
Возач возила Б категорије	1
Спремачица	1
УКУПНО	20

Органи руковођења, управљања и надзора ЦПСУ НС јесу: директор, управни одбор и надзорни одбор, које именује и разрешава Покрајинска влада. Мандат органа руковођења, управљања и надзора је четири године.

Управни одбор именује и разрешава Покрајинска влада. Управни одбор има пет чланова и чине га три представника оснивача, и два представника запослених. Управни одбор ће у наредном периоду бити конституисан у складу са Чл. 132 Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11) и укључиће и представника корисника, односно законских заступника корисника и представника удружења, чији су циљеви усмерени на заштиту права лица на породичном смештају.

Надзорни одбор именује Покрајинска влада, и он има три члана од којих су два представници оснивача и један је представник запослених. У наредној години, 2023. Центром ће управљати чланови/це Управног и Надзорног одбора, који су именовани крајем 2019. године. Управни одбор је конституисан у складу са чл. 132 Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11) и укључује сада и представника корисника, односно законских заступника корисника и представника удружења, чији су циљеви усмерени на заштиту права лица на породичном смештају.

Директор представља и заступа ЦПСУ НС, организује и руководи радом, стара се о законитости рада, предлаже Програм рада, предлаже акте које доноси Управни одбор, доноси Акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, и обавља друге послове утврђене законом и статутом.

Запослени у Центру се у зависности од задатака које обављају могу поделити у две групе: стручне раднике и запослене који омогућавају несметано функционисање Центра, путем остваривања правно-административних, економско-финансијских и логистичких активности. Када је реч о стручном поступку у Центру је оформљено више интерних тимова:

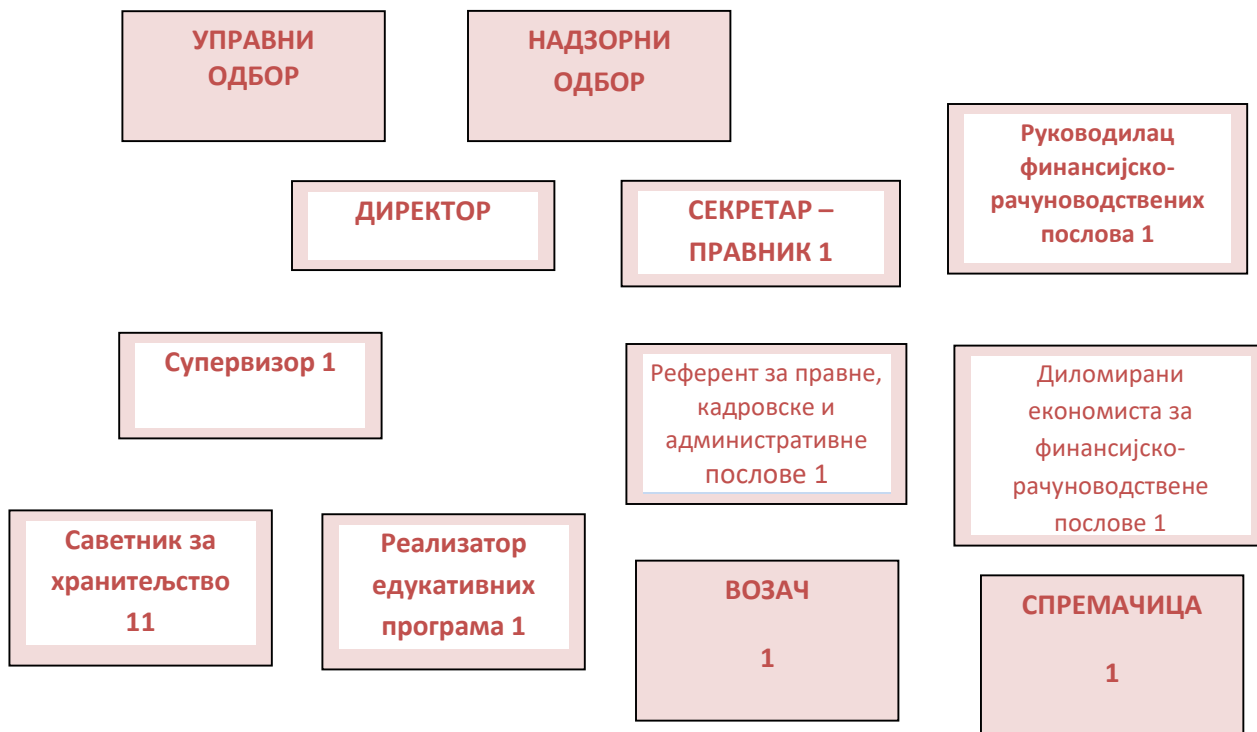
1. Тим за пријем захтева за смештај корисника
2. Тим за заштиту од злостављања и занемаривања
3. Тимови за утврђивање опште подобности
4. Тимови за обуку кандидата за хранитељство.

Ови тимови ће наставити са радом и у наредном стратешком периоду. Уколико околности буду налагале формираће се нови тимови. У октобру 2022. године оформљен је Тим за интерну контролу.

Процес интерне контроле започет је у 01.11.2022. године и трајаће до 30.06.2023. године. У овом процесу учествују супервизорка, секретар установе и по потреби директорка. У наредним годинама ће такође бити обезбеђен процес интерне ревизије како би се стручни послови одржали на високом нивоу квалитета и ефикасности.

Тренутно, Центар за породични смештај и усвојење има 20 запослених, од чега је 19 запослених на неодређено време.

Органограм приказује актуелно запослене и број запослених на одређеним позицијама:

Активности ЦПСУ НС

ЦПСУ НС у називу има и усвојење, међутим, новим Правилником о хранитељству нису регулисани задаци и обавезе запослених у Центру у процесу усвојења, те Центар још увек неће пружати ову услугу. Из овог разлога Стратешки план за период 2023-2025. године, као и претходни, фокусираће се на област породичног смештаја за децу и младе.

Једна од основних улога и задатака Центра је остваривање увида у услове и рад хранитељских породица у складу са стандардима о хранитељству, као и пружање подршке корисницима на породичном смештају. Као и до сада, кроз интензивну комуникацију, редовне контакте и кућне посете саветници за хранитељство прате испуњеност стандарда прописаних Правилником, указују породицама на стандарде који нису испуњени и утврђују постигнуте промене.

У наредном стратешком периоду ће се контакти са хранитељима и извештавање надлежних о броју заражених прилагођавати ситуацији са Ковид-19 и мерама која су прописане од стране надлежних доносилаца одлука. Као део планираних редовних активности извештавања центара за социјални рад, Центар ће и у 2023. години наставити да доставља извештаје:

- За дете: извештаје о току припреме детета и хранитељске породице за смештај, извештаје о међусобном прилагођавању детета и хранитељске породице, извештај о остваривању заштите детета на хранитељству, ванредне извештаје везане за дете.
- За хранитеље: извештаје о процени хранитељске подобности, извештаји о поновној процени хранитељске подобности, као и све врсте ванредних извештавања везно за хранитељске породице.
- Свакодневно извештавање о броју позитивних хранитеља и деце, као и запослених на вирус Ковид-19 докле год траје обавеза дневног извештавања надлежног Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, као и надлежног Министарства.

Установа располаже капацитетима за пружање услуга саветодавно – терапијског рада. Сви стручни радници имају специфична знања и завршене специјализоване обуке за спровођење социо-едукативних активности са хранитељима, децом и младима. Као део редовних активности планирано је да Центар пружа услуге заступања и координисања мреже подршке детету и хранитељској породици кроз сарадњу са другим установама, организовање конференција случаја, активности интервенција у кризним ситуацијама.

Очекивано је да и у наредним годинама Тим за пријем захтева за смештај корисника, који настоји да одговори на потребе, обезбеди породице и тиме на најбољи начин задовољи потребе корисника, настави са радом уз повећан обим позитивно реализованих захтева за смештај. Акценат ће бити стављен на сензибилизацију хранитељских породица, као и кандидата за хранитељство за прихват деце са сметњама у развоју и ургентни породични смештај деце узраста до три године.

Центар планирање својих услуга темељи на дефинисању индивидуалних потреба корисника на хранитељству и хранитељске породице, како би се конкретизовале активности и интервенције у циљу остваривања потенцијала корисника.

Планирање услуга ће се одвијати кроз планирање услуга за корисника и породицу кроз припрему за смештај, планирање међусобног прилагођавања, планирање услуга током одвијања хранитељства и планирање у оквиру социјалне мреже путем оперативних планова у кризним ситуацијама и учешћа у доношењу плана подршке/третмана за дете коме јепотребна додатна подршка.

Запослени у ЦПСУ НС пружају подршку хранитељским породицама на територији Јужнобачког управног округа. До сада, Центар је преузео бригу о хранитељским породицама из Јужнобачког управног округа (тј. из града Новог Сада и општина Петроварадин, Беочин и Сремски Карловци, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Бач, Темерин, Србобран, Врбас, Бечеј, Жабал и Тител). Едукације кандидата за хранитељство, у договору са Покрајинским секретаријатом, као оснивачем, и центрима за социјални рад, реализују се на целој територији за коју је Центар основан.

ЦПСУ НС је током претходних 8 година развио богату сарадњу са актерима у окружењу. Посебно је акценат био на међусекторској сарадњи, те су имплементирани и пројекти, и програми донација деци и младима на породичном смештају, као и бројне активности оснаживања хранитеља, деце и младих. Поред тога, обезбеђена су средства за стручно усавршавање запослених (едукације из различитих психотерапијских праваца: трансакционе анализе, рационално-емоционалне и когнитивно-бихејвиоралне терапије, системске породичне терапије, као и за бројне акредитоване обуке) и средства за материјално опремање (набавка још два возила, компјутерска опрема итд.).

Међусекторска сарадња иницирана је са свим системима који су релевантни: здравство, образовање, сектор запошљавања, цивилни сектор, приватни сектор, спортски клубови и друштва. Као један од својих циљева, ЦПСУ НС је дефинисао и међусекторску сарадњу и сензибилизацију професионалаца из других система, као и унапређивање њихових компетенција за рад са децом и хранитељима. Исход ових догађаја и касније континуиране

сарадње биле су различите иницијативе из приватног сектора током којих су деца и млади из хранитељских породица бесплатно укључивани у садржаје које други актери нуде, или су им пружене друге врсте подршке.

Пројекте ЦПСУ НС подржали су бројни национални и међународни донатори: поред јединица локалне самоуправе, пре свега Града Новог Сада — кроз Програм унапређења социјалне заштите, пројекте су, самостално или у партнерству са другим организацијама, подржали: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, УНИЦЕФ, ГИЗ, Фондација Новак Ђоковић. Такође, обезбеђене су донације од приватног сектора. Значајна вишегодишња сарадња остварена је са Ротари клубом „Алма Монс“, СБЕР банком и са представницима других профитних агенција/фирми, које су препознале значај овакве сарадње и које су спремне да друштвено одговорно послују. Посебно истичемо сарадњу у припреми и организацији дистрибуције новогодишњих пакетића за децу на породичном смештају, као и ускршње и божићне акције прикупљања пакетића за бебе на ургентном смештају.

Од оснивања, ЦПСУ НС интензивно ради на промоцији свог рада. Изграђен је препознатљив визуелни идентитет који је интегрисан у интернет презентацију <http://www.cpsuns.rs>, као и промотивни материјал.

Мапирана је локација ЦПСУ НС на интернет претраживачима и програму за навигацију Гугл Мапс. Током јуна 2022. године хакована је Фејсбук страница ЦПСУ НС. Након што је у потпуности изгубљен приступ страници, креирана је нова [Facebook](#) страница. Поред развијања нове странице паралелно је развијан и већ постојећи [Instagram](#) налог. Поједини садржаји су објављивани и на [Linkedin](#) налогу ЦПСУ Нови Сад.

На Јутјуб каналу www.youtube.com/channel/UCLY_9kqKUfa5fG7t9uGRLXg може се приступити и видео-записима који се баве промоцијом хранитељства и рада Установе.

Детаљније информације о свим активностима ЦПСУ НС могу се прочитати у годишњим извештајима о раду ове установе, који су, по годинама, доступни у Word и PDF формату, на следећем линку: http://www.cpsuns.rs/sadrzaj.php?id_sadrzaja=142.

ВИЗИЈА ЦПСУ НС

НАША ВИЗИЈА је друштво у којем свака особа у складу са својим потребама и личним потенцијалима има једнаке шансе за живот у подржавајућем породичном окружењу. Желимо да постанемо установа која ће својом стручношћу, иновативношћу, квалитетом и креативношћу постати снажно упориште алтернативној породичној бризи, као и модел другима.

МИСИЈА ЦПСУ НС

Јачањем алтернативне породице и приближавањем могућности одрастања и живљења у подржавајућем породичном окружењу, доприносимо остваривању пуних капацитета деце, младих, одраслих и старих без породичног старања, у Јужнобачком, Сремском и Средњобанатском округу.

НАЧЕЛА И ВРЕДНОСТИ ЦПСУ НС

- **Добробит детета и других корисника** у нашем су фокусу од самог оснивања, као врховно начело. Иако су у актуелном тренутку деца/млади највећа група корисника породичног смештаја, одрасли и стари корисници заузимају изузетно значајно место и тек треба усмерити напоре на то да се систем подршке која је алтернатива институционалном смештају развија на добробит свих.
- **Алтруизам** нас води као универзална вредност која је повезала колектив и која доприноси развијању интегритета установе.
- **Прихватање и уважавање различитости** полазна је основа која нас одређује у односу према свим заинтересованим странама с којима радимо и сарађујемо.
- **Партиципативност** је вредност која сведочи о нашем уверењу да, уз активно и суштинско учешће наших корисника, услуга коју пружамо може још више да се афирмише и развија, као и да тиме непрекидно унапређујемо квалитет хранитељства у региону који ЦПСУ НС покрива.
- Уверење да се уложено враћа упућује нас да је **поверење у људе** одлука коју смо донели и као појединци и као колектив.
- Нашем послу приступамо са **ентузијазмом и одговорношћу** које уграђујемо у сваку активност коју реализујемо. Ентузијазам се испољава у односу на очекиване резултате, у односу на добробит сваког корисника којем приступамо и пружамо подршку. Одговорност осећамо и негујемо како према корисницима и сарадницима, тако и према и самима себи.
- Ми смо организација која промовише и негује **знање и учење** — подстичемо индивидуални раст и развој свих наших запослених, а на исти начин то чинимо и у то улажемо и када су у питању наши корисници. Такође, синергија, која је резултат наших појединачних напора, чини да се организација непрекидно развија и тиме помера границе.

ОПИС КОНТЕКСТА

Политички и законски контекст

У периоду од израде претходног стратешког плана до данас, основано је Министарство за бригу о породици и демографију, које има Сектор за планирање и унапређење породице и деце, квалитет живота, продужетак живота и породичну-правни заштиту, те се надлежност Министарства рада, запошљавања, борачких и социјалних питања, у том делу променила.

Закон о социјалној заштити је у процесу измена, али тај процес није завршен, те у том смислу није било битног утицаја на рад ЦПСУ НС нити услуге породичног смештаја. Током 2018. године израђен је Нацрт стратегије социјалне заштите у Републици Србији за период 2019—2025. године и почетком 2019. стављен на јавну расправу.

У погледу политичког и законског контекста извршена је промена Правилника о хранитељству. Нови Правилник о хранитељству је ступио на снагу 18.06.2022. године, и од тада је у примени. Промене у односу на претходни правилник нису велике али су значајне и било их је неопходно унети. Новим Правилником о хранитељству у члану 2. дефинисано је ко је дете, а ко млада особа, јер је претходни Правилник препознавао само дете као корисника хранитељства, а реалност је другачија и наравно да су и младе особе корисници ове услуге.

Затим, значајна је промена у формулацији у члану 5. где је сада новим Правилником дефинисано да се уместо специјализовано користи се термин хранитељство уз интензивну и додатну подршку за врсту хранитељства која се односи на бригу о деци са сметњама у развоју. И даље је у члановима 6. до 9. прецизније дата дефиниција различитих облика хранитељства (стандардног, ургентног повремениог и хранитељства уз интензивну подршку). Члан 11. истиче да се најбољи интерес детета остварује кроз избор хранитељске подорице који се врши првенствено из круга сродничких породица (сродничко хранитељство), које такође морају имати општу подобност за бављење хранитељством и које испуњавају услове за бављење хранитељством у складу са новим Правилником.

Такође, у складу са тендецијама у систему социјалне заштите, уведена је обавеза електронског вођења документације. Центар за социјални рад према новом Правилнику води евиденцију и документацију о хранитељству, у електронском облику у СОЗИС коришћењем података из регистра Социјална карта у складу са Законом. Центри за социјални рад и центри за породични смештај и усвојење дужни су да редовно ажурирају податке садржане у евиденцији о хранитељству.

Нови Правилник је дефинисао да рок између две посете хранитељској породици, не може бити дужи од 45 дана, што је усклађено са праксом и реалним капацитетима и могућностима установа које прате рад хранитеља.

Наравно, у ситуацији прилагођавања детета у породици, потребно је да посете буду учествовалије, у складу са планом припреме детета и младе особе и хранитељске породице за смештај и међусобно прилагођавање.

Преиспитивање опште подобности прецизније дефинисано новим Правилником посебно у члану 30. Истичемо да је најзначајнија промена што је ово појашњено и додатно уређено. На пример, у претходном Правилнику није било јасно ко може да иницира ванредно преиспитивање опште подобности хранитеља, а сада је јасно у новом Правилнику речено да се ванредно преиспитивање може реализовати и на иницијативу центра за породични смештај и усвојење који прати хранитељство.

Социјално-економски контекст

Породични смештај је доминантан вид заштите за децу у АП Војводини, а пре свега за децу најмлађег узраста.

У току 2021. године на евиденцији ЦСР је било укупно 180.802 деце, а на дан 31.12.2021. године 152.891 дете. Подаци указују на тренд пораста броја деце у систему социјалне заштите у периоду 2012-2019. године, након чега долази до смањења броја деце у систему социјалне заштите, као и смањења стопе деце. Стопа деце у систему социјалне заштите у 2021. години износи 15.147,5 на 100.000 деце у популацији РС. У регионалној дистрибуцији деце корисника ЦСР присутне су варијације.

Највећи удео деце корисника система социјалне заштите у односу на укупан број деце у региону, забележен је у региону Јужне и Источне Србије и Војводине, 18,3% и 16,7%. Најмање деце на евиденцији ЦСР је у региону Београда и износи 10,9%. Значајнија одступања од републичког просека уочена су у обухвату деце системом социјалне заштите према областима. Највећи удео деце корисника у 2021. години је забележен у Средњобанатској, Пчињској и Севернобанатској области. У ове три области удео деце корисника ЦСР је већи од 20%.

На дан 31.12.2021. године, на евиденцији центара за социјални рад је 4.455 деце под старатељском заштитом што је за 1% мање него у 2020. години и за 7% мање у трогодишњем периоду. У току 2021. године ЦСР је као орган старатељства применио мере старатељске заштите за 581 дете што је за 5,8% мањи број деце него у 2020. години и за 19,7% мање него пре три године. Број деце под старатељском заштитом у сродничким, сродничким старатељским, сродничким хранитељским и хранитељским породицама је мањи за 1,4% него у 2020. години, односно за 15% мањи у посматраном петогодишњем периоду.

Годишњи извештаји ЦПСУ НС дају преглед броја хранитељских породица и корисника породичног смештаја на територији која је у мандату ЦПСУ НС (25 општина):

Год.	Број хранитељских породица у којима су смештена деца и млади	Број деце и младих корисника у хранитељским породицама	Број хранитељских породица у којима су смештени одрасли и стари	Број одраслих и старих корисника у хранитељским породицама
2022. октобар	637	1023	87	136
2021.	665	1080	56	122
2020.	683	1067	56	89
2019.	739	1114	64	84
2018.	753	1.094	60	81
2017.	657	1.045	63	63
2016.	698	1.050	65	77

На територији коју обухвата Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад, у децембру укупно 2021. године, на региону Јужнобачког округа, на евиденцији ЦПСУ НС су се налазиле 363 хранитељске породице, а у 352 породице је био реализован породични смештај. На евиденцији ЦПСУ НС на дан 31.12.2021. године смештај је реализован у 322 породице, а 29 хранитељских породица је слободно:

Год.	Број хранитељских породица у којима су смештена деца и млади	Број деце и младих корисника у хранитељским породицама	Број хранитељских породица у којима су смештени одрасли и стари	Број одраслих и старих корисника у хранитељским породицама
2021.	352	579	0	0
2020.	275	427	0	0
2019.	282	435	0	0

ЦПСУ НС у окружењу

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад основан је и функционише у окружењу које се веома брзо мења, те се мењају и потребе крајњих корисника, а увећава се и број актера који представљају заинтересоване стране. Запослени у ЦПСУ НС идентификовали су следеће заинтересоване стране:

- Хранитељске/усвојитељске породице
- Кандидати за хранитељске породице
- Корисници услуге породичног смештаја
- Центри за социјални рад
- Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова
- Други ЦПСУ
- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Министарство за бригу о породици и демографију
- Покрајински завод за социјалну заштиту
- Републички завод за социјалну заштиту
- Комора социјалне заштите
- Предшколске установе
- Школе, факултети
- Здравствене установе
- Полиција
- Установе за смештај
- Локалне самоуправе
- Пружаоци локалних услуга социјалне заштите
- Биолошка породица
- Медији
- Удружења грађана
- Удружења хранитеља
- Црвени крст
- Грађани
- Међународни и домаћи донатори
- Бизнис сектор

Хранитељске породице непосредни су партнери и њима је потребна континуирана стручна подршка, доступност, усавршавање, унапређивање знања и вештина, уважавање и прихватање. Са друге стране, ове породице су драгоцене јер их ЦПСУ НС у перспективи види као учеснике у планирању и доношењу одлука. Због тога је ка њима неопходно усмерити пружање директне подршке, обезбедити оптималну доступност те подршке, осмишљавати нове и унапређивати постојеће едукативне програме, грађење партнерског односа и стварање позитивне слике о хранитељству, кроз кампање и заједничке активности. С обзиром на то да ЦПСУ НС још није преузео надлежности у области усвојења, са усвојитељским породицама још није отпочео рад.

Кандидати за хранитељство су породице које још нису обухваћене обуком и оне имају различита и често непрецизна, нејасна очекивања од хранитељства. Ово произлази из њихове недовољне информисаности и различите мотивације за бављење хранитељством. Препознавање и уважавање њихових потреба предуслов је за адекватно информисање ове групе, као и едукацију односно усвајање нових знања. Потребно је спроводити континуирану информативну кампању о хранитељству и врстама хранитељства. ЦПСУ НС ће у том смислу развијати професионалне компетенције и усавршавати вештине за извођење едукација и информисања хранитеља. Поред тога, као ресурс у овој активности виђене су већ постојеће хранитељске породице, које су се показале као један од ефикаснијих и делотворнијих канала за комуникацију о значају хранитељства.

Корисници услуге породичног смештаја су индиректни корисници, а њихов најбољи интерес је приоритет. Стога ЦПСУ НС увек има у виду да је неопходно да се они пре свега добро осећају у хранитељској породици, да су њихове потребе задовољене, да им је доступна подршка саветника и да се развијају специјализоване услуге које ће изаћи у сусрет специфичним аспектима хранитељства — деци са инвалидитетом, старијим особама, одраслим особама са инвалидитетом, итд. Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад стога треба да развија директан рад у хранитељској породици и ради на обезбеђивању доступности услуге и информација о услузи. Подршком коју пружају саветници, установа настоји да сврха хранитељства буде остварена, да деца буду прихваћена и сигурна у породици, да постоје одговарајући услови за живот и напредовање, да могу да одржавају везе са њима важним особама и да буду припремљена за промене које их очекују. Деца и млади виде ЦПСУ НС као високо подржавајућу установу и у том смислу имају и висока очекивања; важно им је поверење које је изграђено између саветника за хранитељство и детета/младе особе, као и континуитет у овој подршци.

Центри за социјални рад незаобилазни су партнери ЦПСУ НС. На територији коју Центар покрива, ради укупно 21 центар за социјални рад. Они очекују преузимање свих послова из области хранитељства и важно је да ЦПСУ НС обезбеди доступну хранитељску породицу за сваког њиховог корисника.

Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова има улогу финансијера и до сада је пружао потребну подршку. У органима ЦПСУ НС (Управни одбор и Надзорни одбор) су и представници оснивача те је у том смислу сарадња комплетна. Очекује се да ће Секретаријат пружити једнаку подршку и новооснованом ЦПСУ у Суботици, и да ће реализовати оснивање ЦПСУ за регион Јужнобанатског округа.

Покрајински завод за социјалну заштиту залагао се и иницирао је оснивање ЦПСУ НС. Партнерство и коректан однос, подршка и уважавање главне су карактеристике ове сарадње. У том смислу, и **Републички завод за социјалну заштиту** веома је значајан за ЦПСУ НС.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања креатор је и носилац политике у оквиру које се и развија услуга породичног смештаја, даје законски оквир, те је у интересу Министарства да центри за породични смештај функционишу, да Министарство над њима има контролу и кроз извештавање прати њихов рад.

Министарство за бригу о породици и демографију, које има Сектор за планирање и унапређење породице и деце, квалитет живота, продужетак живота и породичну-правни заштиту и надлежно је у том домену.

Други центри за породични смештај и усвојење су установе које су већ конституисане, имају разрађене системе и организацију посла, преузеле су кориснике и, у односу на ЦПСУ НС, имају значајно искуство. Ови центри пружају саветодавну помоћ и подршку ЦПСУ НС, од његовог оснивања, у смислу размене добрих пракси ЦПСУ Суботица, као и ЦПСУ Бела Црква, који је у почетној фази свог рада, ослања се на искуства ЦПСУ НС.

Сарадња ЦПСУ НС са **медијима** је у протеклом периоду била на високом нивоу и може се приметити да је планирани и систематски приступ промоцији установе дао значајне резултате. ЦПСУ НС је континуирано присутан у локалним и покрајинским медијима и делује у правцу информисања и едуковања и јавности и представника медија о породичном смештају као услузи у систему социјалне заштите, као и смањењу предрасуда, како о хранитељима, тако и о самој услузи.

Локалне самоуправе су доносиоци одлука и креатори политика и услуга социјалне заштите на локалном нивоу. Самим тим, оне су и потенцијални донатори за активности које се реализују у оквиру услуге породичног смештаја. ЦПСУ НС је успео да оствари веома конструктивну сарадњу са Градом Новим Садом, и укључен је у Одлуку о социјалној заштити града Новог Сада, као и у Програм унапређења социјалне заштите Града Новог Сада. Локалним самоуправама је у интересу да се политике које су усвојене на локалном нивоу спроводе и да имају компетентне партнере у креирању нових политика, које ће побољшати стандард и квалитет живота локалне заједнице и позитивно утицати на слику коју локалне власти имају у јавности.

Европска унија, УНИЦЕФ, Фондација Новак Ђоковић, Немачка организација за међународну сарадњу — ГИЗ, Теленор фондација и други донатори данас су у Србији финансијери иновативних услуга и извор материјалних средстава за развој социјалне инфраструктуре. Поред тога, они су подршка у повезивању и размени добрих пракси и подршка јавном заговарању и лобирању за успостављање услуга које су одговор на потребе крајњих корисника. Овим организацијама важне су промоција универзалних вредности и поштовање људских права, те постоји значајан простор за сарадњу са њима.

С обзиром на то да је породични смештај услуга у систему социјалне заштите, која је свеобухватно усмерена на крајњег корисника, за ЦПСУ НС су образовни и здравствени систем незаобилазни. Обухватом деце и младих из рањивих група хранитељством треба да се допринесе смањењу осипања из **образовног система** и квалитетном и инклузивном образовању сваког детета, што се може остварити кроз сензибилизацију и подршку запосленима у образовном систему за рад са децом на породичном смештају, за информисање и партнерски однос.

У партнерском односу са **здравственим системом**, који се веома често први сусреће са проблемима у породици, могу да се спроводе специфичне превентивне активности, може се радити на здравственом просвећивању хранитељских породица, а здравствени радници могу да се сензибилишу за рад са овим породицама.

Значајна је сарадња и са сектором **запошљавања**, како би се појачали људски капацитети саме установе, кроз стручну праксу и ангажовање приправника, или запослених кроз јавне радове, и како би се развијали програми подршке запошљавању младих који напуштају систем социјалне заштите.

Са **пословним сектором** је ЦПСУ НС у протеклом периоду успоставио одличну сарадњу и овај тренд се наставља. Представници бизнис сектора веома су заинтересовани за пружање подршке деци и младима који су смештени у хранитељским породицама, или пак онима који излазе из система и осамостаљују се. Подршка је присутна како у виду материјалне помоћи (опрема, курсеви/едукације, полагање возачког испита, путовања, и сл.), тако и у виду плаћања школарина и различитих програма неформалног образовања. ЦПСУ НС ће наставити да негује и унапређује ову сарадњу, а посебно у перидима даривања, током божићних и ускршњих празника.

ЦПСУ НС је кроз процес стратешког планирања, поред анализе контекста у којем ради и анализе заинтересованих група, спровео анализу сопствених снага и слабости. Уз учешће партнера и сарадника, препознате су бројне снаге.

Као највећи успеси идентификовани су пре свега поверење у породични смештај као облик заштите деце и младих без адекватног родитељског старања, затим, јасно позиционирање ЦПСУ НС у ужем и ширем окружењу. Истакнуто је кроз упитнике да је ЦПСУ НС остварио своје циљеве са лимитираним финансијским средствима, као и да је спроведено успешно промовисање активности установе на друштвеним мрежама. Реализовани су бројни пројекти, и успостављена богата међусекторска сарадња и континуирана је тежња за унапређивање исте. Као један од успеха истичу се Отворена врата хранитељства, месечне обуке за хранитеље, затим услуга повременог породичног смештаја, ургентне породице за децу од 0-3 године, пакети за ургентни смештај деце 0-3 (пакет са прибором за хигијену и пеленама).

Људски ресурси — као што су ваљано руковођење, добри међуљудски односи и сарадња, одлична супервизорка, колегијалност, тимски рад, мотивисаност, стручан и компетентан кадар са специфичним знањима као што су рад са децом, тренерске вештине, вештине комуникације, прикупљање средстава и континуиран рад на унапређењу професионалних компетенција — истакнути су као изразита снага ЦПСУ НС. Вредности и етос који су препознати као снаге јесу: посвећеност раду, поштовање прокламованих вредности организације и рокова, доступност и флексибилност, брзо реаговање, учешће запослених у развоју политика. Од материјалних ресурса, као снаге, препознати су: адекватна опремљеност, возни парк, сигурно финансирање. Истакнуте су и квалитетна и благовремена сарадња са ЦСР и осталим партнерима (унутар и ван сектора), као и развој нових услуга.

Са друге стране, ЦПСУ НС одликује се и извесним слабостима, које у актуелном тренутку имају значајан утицај на планове, а то су: недовољан број запослених стручних радника (те услед тога недостатак времена које се посвећује хранитељским породицама и неприсутност у свим општинама са територије за коју је Центар надлежан), комплексна администрација, недовољно препозната улога и значај у систему социјалне заштите због неадекватног нормативног оквира, неадекватан простор за рад у смислу да не постоје дислоциране канцеларије у окрузима које Центар покрива и да су канцеларије у Сремској Каменици недоступне и удаљене за хранитеље и децу/младе, и на крају недостатак међународне сарадње.

Када је контекст у окружењу у питању, потребно је пре свега истаћи да актуелан законски контекст ограничава ЦПСУ у активностима. Законску регулативу су запослени и заинтересоване стране оценили као неадекватну, јер још увек није довољно јасно дефинисан институционални идентитет ЦПСУ у систему социјалне заштите, нити је регулисано преузимање неких облика услуга ЦПСУ (као што је припрема породица за усвојење).

Заинтересоване стране су норматив о броју годишњих посета породицама идентификовале као преамбициозан у односу на горе наведене слабости — пре свега у односу на недовољан број запослених — и саветовале су ЦПСУ НС да иницира измену норматива. Такође, као једна од претњи идентификована је чињеница да су методологије и поделе посла између ЦПСУ и ЦСР недовољно јасне, а у погледу вођења евиденције и супервизија није довољно разграничено ко шта ради, односно шта је у чијој надлежности.

Иако је, у поређењу са ранијим годинама, медијска промоција хранитељства знатно боља, креирана је позитивнија слика о хранитељству као услузи и самом ЦПСУ НС, и даље су код дела грађана у одређеној мери присутне негативна слика и предрасуде о хранитељству, што је претња на коју је потребно одговорити у наредном периоду. Следеће појаве такође су установљене као претње: повећање броја корисника у односу на број запослених стручних радника, хранитељство као трајни облик збрињавања, још увек недовољно препозната улога и значај ЦПСУ у систему социјалне заштите, ниска накнада за поједине видове смештаја, као што су повремени, ургентни и специјализовани, отежано остваривање неких права хранитеља (посебно оних који су у радном односу), недостатак институционалног идентитета ЦПСУ, ограничења у Породичном закону и мандату ЦПСУ, и сл.

Као прилике из окружења, запослени и заинтересоване стране идентификовали су подршку донатора и профитног сектора. Такође, значајну прилику представља и интересовање и подршка коју исказују медији, друштвене мреже и удружења грађана.

Тренд деинституционализације у социјалној заштити такође иде на руку делатностима ЦПСУ НС, као и изражена иницијатива да се оснује асоцијација ЦПСУ Србије. Постојање позива за прекограничну сарадњу (ЕУ — ИПА) са Хрватском и другим земљама из окружења такође је шанса за развој капацитета. Хранитељи су истакли да желе да помогну у промоцији хранитељства, те је и ово добра прилика за разбијање предрасуда о хранитељству и промоцију ЦПСУ НС.

Свеукупно, овако виђен контекст представља окружење у којем се ЦПСУ НС развија, унапређује и иновира услугу породичног смештаја, те планира да побољша систем хранитељства.

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦПСУ НС

У процесу стратешког планирања за нови трогодишњи период, договорено је да ЦПСУ НС остаје при истим стратешким циљевима, пре свега зато што су они потпуно релевантни и још увек актуелни, и што је потребно и даље радити на потпуној остварености свих мера предвиђених у оквиру сваког стратешког циља. То се нарочито односи на мере које су у директној вези са екстерним факторима, наведеним у оквиру SWOT анализе.

Стратешки циљ 1: Унапређење постојећих и развој нових облика породичног смештаја.

Стратешки циљ 2: Промоција и развијање позитивне слике у јавности о услузи породичног смештаја, кроз повећање видљивости ЦПСУ НС, разбијање предрасуда и развој партнерстава.

Стратешки циљ 3: Јачање људских и материјалних капацитета ЦПСУ НС.

СТРАТЕШКЕ МЕРЕ ЦПСУ НС ЗА ПЕРИОД 2023—2025.⁵

Стратешки циљ 1: Унапређење постојећих и развој нових облика породичног смештаја	
Индикатори за стратешки циљ:	
• Број и територијална заступљеност хранитељских породица • Број и структура крајњих корисника • Ставови корисника и стручне јавности о услугама	
МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу
1.1. Пружање континуиране подршке хранитељским породицама	1.1.1. Број остварених посета са пружаоцима услуге породичног смештаја 1.1.2. Број пружених услуга хранитељским породицама 1.1.3. Број пружених услуга у поступку припреме хранитеља за припрему детета за усвојење 1.1.4. Задовољство хранитеља и корисника
1.2. Повећавање броја хранитељских породица оспособљених за адекватно пружање услуге	1.2.1. Број информативних разговора са потенцијалним хранитељима 1.2.2. Број кандидата укључених у процену 1.2.3. Број реализованих програма едукација „Сигурним корак до хранитељства“ 1.2.4. Број оспособљених кандидата 1.2.5. Број реализованих смештаја
1.3. Реализовање едукативних радионица за хранитеље и децу	1.3.1. Број и садржај реализованих радионица 1.3.2. Број породица и хранитеља који су учествовали у радионицама 1.3.3. Број деце/младих који су учествовали у радионицама 1.3.4. Задовољство едукацијом
1.4. Обезбеђивање партиципације хранитеља у унапређењу квалитета услуга, кроз сарадњу са Удружењем хранитеља	1.4.1. Број реализованих активности на иницијативу Удружења хранитеља 1.4.2. Врста реализованих активности на иницијативу Удружења хранитеља
1.5. Сензибилисање стручњака из различитих система, и хранитеља, кроз едукације	1.5.1. Број хранитеља који су учествовали у активностима других система 1.5.2. Број стручњака који су учествовали у радионицама 1.5.3. Задовољство едукацијом
1.6. Унапређивање сарадње са различитим пружаоцима услугама из система социјалне заштите,	1.6.1. Број хранитељских породица које користе друге услуге 1.6.2. Број протокола о сарадњи 1.6.3. Број реализованих заједничких активности/пројеката

⁵ Напомена: мере и индикатори односе се на цео период који покрива овај Стратешки план, осим ако није другачије наведено у самој мери или индикатору. Препоручљиво је да се праћење остваривања мера и индикатора врши на крају сваке године и уноси у Годишњи извештај.

на територији за коју је ЦПСУ НС задужен	
1.7. Развијање услуга: специјализованог хранитељства — хранитељства уз интензивну подршку, ургентног хранитељства и повремених породичног смештаја	1.7.1. Број регрутованих кандидата 1.7.2. Број реализованих едукација 1.7.3. Број оспособљених кандидата за различите врсте хранитељства 1.7.4. Број реализованих смештаја
1.8. Развијање предуслова и успостављање услуге породичног смештаја за одрасле и старије	1.8.1. Број пријављених кандидата за обуку 1.8.2. Број реализованих едукација 1.8.3. Број оспособљених кандидата 1.8.4. Број реализованих смештаја на региону за који је ЦПСУ НС задужен
Стратешки циљ 2: Промоција и развијање позитивне слике у јавности о услузи породичног смештаја, кроз повећање видљивости ЦПСУ НС, разбијање предрасуда и развој партнерстава. Индикатори за стратешки циљ: • Ставови јавности о ЦПСУ НС и/или услузи породичног смештаја • Број и врста афирмативних садржаја о ЦПСУ НС и/или услугама, објављених у медијима • Број и квалитет успостављених партнерстава	
МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу
2.1. Сачињавање и реализовање детаљног плана промоције	2.1.1. Сачињен је план промоције ЦПСУ НС и услуге хранитељства за сваку годину у оквиру Програма рада.
2.2. Успостављање дугорочне сарадње и промовисање ЦПСУ НС у медијима	2.2.1. Број медијских кућа са којима је успостављена сарадња 2.2.2. Број аудио-визуелних записа и објављених чланака
2.3. Успостављање дугорочне сарадње и подстицање друштвено одговорног пословања	2.3.1. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са јавним сектором 2.3.2. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са профитним сектором 2.3.3. Број и садржај успостављених сарадњи/партнерстава са непрофитним сектором
2.4. Промовисање ЦПСУ НС и услуга које пружа у општој јавности	2.4.1. Број кампања намењених општој јавности 2.4.2. Број посета интернет презентацији ЦПСУ НС 2.4.3. Број појављивања и праћења на друштвеним мрежама 2.4.4. Број нових кандидата за пружање услуга 2.4.5. Количина одштампаног и дистрибуираног материјала намењеног општој јавности 2.4.6. Број одржаних трибина намењених широј јавности

2.5. Унапређивање сарадње са потенцијалним донаторима и међународна сарадња	2.5.1. Број скупова на којима су запослени У ЦПСУ НС учествовали 2.5.2. Број скупова које су запослени У ЦПСУ НС организовали 2.5.3. Број међународних скупова 2.5.4. Број и вредност подржаних пројеката у односу на број аплицираних 2.5.5. Број и структура донатора са којима је ЦПСУ НС успоставио сарадњу
2.6. Оснаживање и мотивисање постојећих хранитеља и усвојитеља и јачање поверења према ЦПСУ НС	2.6.1. Број одржаних обука за хранитеље и усвојитеље 2.6.2. Број и садржај контаката са хранитељима и усвојитељима 2.6.3. Количина одштампаног и дистрибуираног материјала намењеног хранитељима и усвојитељима 2.6.4. Степен задовољства хранитеља и усвојитеља подршком ЦПСУ НС 2.6.5. Број радионица у оквиру Отворених врата хранитељства намењених хранитељима 2.6.6. Сарадња са Удружењем хранитеља и развијање заједничких програма и активности
2.7. Учествовање ЦПСУ НС у Асоцијацији ЦПСУ у Србији, на активностима промоције, јавног заговарања и лобирања	2.7.1. Број и врста активности Асоцијације у којима је ЦПСУ НС учествовао
Стратешки циљ 3: Јачање људских и материјалних капацитета ЦПСУ НС Индикатор за стратешки циљ: • Задовољство запослених	
МЕРЕ	Индикатори, на годишњем нивоу
3.1. Оснаживање запослених и сарадника за пружање квалитетнијих услуга	3.1.1. Број сарадника ангажованих по другим основама на годишњем нивоу (приправници, стручна пракса, волонтери, итд.) 3.1.2. Степен задовољства запослених и сарадника аспектима рада у ЦПСУ НС 3.1.3. Број и садржај едукација запослених 3.1.4. Реализован тим-билдинг једном годишње
3.2. Успостављање унутрашње и прекограничне сарадње — посете стручних радника ЦПСУ НС другим центрима у окружењу, размена искустава и добре праксе	3.2.1. Број и трајање студијских посета 3.2.2. Број и врста размењених примера добре праксе 3.2.3. Задовољство стручних радника посетама
3.3. Обезбеђивање материјалних и других ресурса за несметан рад ЦПСУ НС	3.3.1. Обим обезбеђених средстава 3.3.2. Врста извора средстава за обезбеђивање материјалних и других ресурса 3.3.3. Количина и квалитет обезбеђених материјалних ресурса

АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС

Центар за породични смештај и усвојење Нови Сад ће стратешки план реализовати у складу са организацијом рада која већ постоји, у складу са прописима. За сваку годину биће израђен оперативни акциони план, са јасно дефинисаним активностима, индикаторима, потребним средствима и одговорним носиоцима. Нивои одговорности за реализацију стратешких циљева, мера и активности биће у складу са нивоима одговорности које носи опис послова запослених. С обзиром на то да ЦПСУ НС негује тимски рад и од почетка рада има установљену праксу рада у тимовима, и имплементација стратешког плана биће у складу са овим принципом.

ПЛАН ПРАЋЕЊА И ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА ЦПСУ НС

Мониторинг и евалуација обављаће се интерно, а спроводиће је руководство и запослени у ЦПСУ НС. Стратешки план има јасно дефинисане индикаторе који су постављени у току процеса стратешког планирања. Они ће бити праћени и анализирани интерно, а резултати праћења биће приказани кроз годишње извештаје ЦПСУ НС. Годишњи извештаји биће писани у односу на годишње акционе планове. Уколико средства буду дозвољавала, ЦПСУ НС организоваће и екстерну оцену успешности у реализацији овог плана. Екстерна евалуација требало би да допуни постављене индикаторе, отвори нове видике и понуди смернице за даљи развој установе и саме услуге.

ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ ОДНОСНО ПРЕДСТАВЉАЊА У ЈАВНОСТИ

С обзиром на то да је као један од стратешких циљева дефинисан циљ који се односи на повећање видљивости ЦПСУ НС и саме услуге породичног смештаја, комуникација са јавностима изузетно је важна. Позиционирање ЦПСУ НС у великој мери зависи од начина на који се комуницира са заинтересованим групама. ЦПСУ НС ће своје циљеве и активности промовисати кроз јасне и конкретне поруке, које најпре имају везе са стварањем позивне слике у јавности о хранитељству као услузи, и о улози ЦПСУ НС у пружању и развијању ове услуге, у свим њеним облицима. У систему социјалне заштите, број хранитељских породица тренутно је недовољан када су у питању капацитети за децу са инвалидитетом, као и за одрасле и старије особе. План комуникације биће део годишњих акционих планова.

Екстерна комуникација односи се на заинтересоване групе ЦПСУ НС. **Интерна комуникација** односи се на запослене у ЦПСУ НС и евентуалне волонтере, студенте на пракси, итд.

Екстерна комуникација

Циљна група	Циљ комуникације	Канал комуникације
Корисници (хранитељске породице, кандидати за хранитељске породице)	Упознавање са ЦПСУ НС Успостављање и развијање односа партнерства и сарадње Развијање партиципације хранитељских породица у раду ЦПСУ НС Развијање и унапређивање вештина и знања која су им потребна за компетентније бављење хранитељством	Директан контакт на терену, штампани и електронски медији Обуке Штампани материјал Интернет, друштвене мреже
Центри за социјални рад	Успостављање партнерског односа Развијање заједничког разумевања улога ЦПСУ НС и односа ЦПСУ НС — ЦСР Оснаживање ЦСР за сарадњу са ЦПСУ НС	Састанци Различити јавни догађаји, стручни скупови Штампани материјал Веб-сајт Штампани и електронски медији Интернет, друштвене мреже
Организације цивилног друштва	Упознавање са мандатима ЦПСУ НС и развијање позитивне слике о ЦПСУ НС Развијање партнерских односа и реализовање заједничких активности подршке хранитељским породицама и корисницима на смештају, као и промоције хранитељства	Састанци Различити јавни догађаји, стручни скупови Штампани материјал Веб-сајт Медији Интернет, друштвене мреже
Грађани	Развијање позитивних ставова о хранитељству и значају ове услуге за добробит корисника Регрутовање потенцијалних хранитељских породица	Штампани и електронски медији Штампани материјал Веб-сајт Интернет, друштвене мреже
Власти на свим нивоима	Допринос успостављању регулативе која је подстицајна за развој хранитељства (правилници, локалне одлуке/конкурси, итд.) Прибављање средстава за подршку хранитељским породицама, корисницима на смештају, за активности ЦПСУ НС	Директни контакти: састанци, стручни скупови, писани материјали Штампани и електронски медији Веб-сајт Интернет, друштвене мреже

Други професионалци у систему социјалне заштите, образовања, здравства	Успостављање сарадње, упознавање са услугом и делатношћу ЦПСУ НС Сензибилизација за положај и потребе деце и других корисника породичног смештаја, као и хранитељских породица Допринос унапређењу услуга из других система за хранитељске породице и кориснике породичног смештаја	Директни контакти: састанци, стручни скупови, писани материјали Штампани и електронски медији Веб-сајт Интернет, друштвене мреже
--	---	--

Интерна комуникација

Циљна група	Циљ комуникације	Канал комуникације
Запослени	Обезбедити највиши могући квалитет услуге Постићи учинак предвиђен индикаторима Размена информација о текућим активностима Израда планова и извештавање	Састанци Телефон И-мејл
Волонтери, студенти на пракси, итд.	Упознавање са услугом Рад на унапређењу компетенција за рад са породицама и децом у области хранитељства	Директна менторска подршка, учешће у раду на терену са корисницима Телефон И-мејл Фејсбук